

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 329/2022-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **TRADEUNION spoločnosť s ručením obmedzeným Vranov nad Topľou**, Družstevná 1, Nacina Ves, IČO 31 679 510, zastúpeného JUDr. Monikou Ilčišinovou, advokátkou, Herľanská 547, Vranov nad Topľou, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 36 CbR 14/2008 zo 4. júna 2019 a mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. VI/2Pz191/09-7 z 23. apríla 2009 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu a mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň tiež navrhuje zrušiť mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva takýto stav veci: Na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovateľ podaným návrhom domáha vydania poverenia pre sťažovateľa na zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Okresný súd uznesením č. k. 36 CbR 14/2008 z 30. marca 2009 poveril sťažovateľa zvolaním mimoriadneho valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], a zároveň poveril advokáta [REDAKOVANÉ] vedením mimoriadneho valného zhromaždenia do zvolenia orgánov mimoriadneho valného zhromaždenia. Proti predmetnému uzneseniu okresného súdu podal mimoriadne dovolanie č. k. VI/2Pz191/09-7 z 23. apríla 2009 (ďalej len „napadnuté mimoriadne dovolanie“) generálny prokurátor. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k.

6 MObdo 3/2009 z 20. mája 2009 uznesenie okresného súdu z 30. marca 2009 zrušil. Na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd svojím nálezom č. k. III. ÚS 58/2010 zrušil uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 MObdo 3/2009 z 20. mája 2009 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd uznesením č. k. 5 MObdo 1/2011 z 30. júna 2011 opätovne zrušil rozhodnutie okresného súdu z 30. marca 2009 a nariadil mu vec znova prejednať. Okresný súd na pojednávaní 4. júna 2019 vydal vo veci uznesenie (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“), ktorým návrh sťažovateľa zamietol. Na pojednávanie uskutočnené 4. júna 2019, na ktorom bolo napadnuté uznesenie okresného súdu vyhlásené, sťažovateľ predvolaný nebol a rozhodnutie vo veci samej mu nebolo po jeho vydaní ani doručené. Napadnuté uznesenie okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené až 28. apríla 2020. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom nebolo do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti odvolacím súdom rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Poukazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ústavného súdu a najvyššieho súdu k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora a ďalšie dokumenty Benátskej komisie a Výboru ministrov Rady Európy a iné sťažovateľ argumentuje, že na podanie mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora v jeho veci neboli splnené procesnoprávne požiadavky, pretože Slovenská republika ako akcionár obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], mala možnosť podať žalobu o neplatnosť uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia [REDAKOVANÉ], z 29. apríla 2009 a tiež mala možnosť podať aj riadne dovolanie. Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora trpí vadou procesnej neprípustnosti. Podaním mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom došlo k porušeniu zásady rovnosti zbraní, pretože na stranu akcionára, Slovenskej republiky, sa na základe jej podnetu postavila tretia osoba – generálny prokurátor, ako aj zásady trojdelenia moci, ku ktorej došlo bezprecedentným zásahom výkonnej moci do výsostnej právomoci súdnej moci, keď generálny prokurátor ako subjekt, ktorý nebol účastníkom konania podaním mimoriadneho dovolania, dosiahol odklad vykonateľnosti právoplatného uznesenia okresného súdu z 30. marca 2009. Uvedeným postupom došlo aj k porušeniu princípu právnej istoty, keď na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora a súvisiaceho návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia došlo k odloženiu vykonateľnosti rozhodnutia, ktoré už bolo vykonané.

b) Okresný súd nekonal nestranné a nezávislé, keď zákonná sudkyňa Mgr. Angela Balazsová sa sama v svojom stanovisku označila za zaujatú, no Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ju napriek tomu z konania nevylúčil. O tom, že konajúci súd nie je nestranný a nezávislý, svedčí aj to, že do roku 2018 nekonal a následne podľa názoru sťažovateľa úmyselne zaslal predvolanie na pojednávanie a rozhodnutie vo veci samej do cudzej elektronickej schránky, čím spôsobil to, že sťažovateľ nemal možnosť zúčastniť sa súdneho konania a bola mu odňatá možnosť konať pred súdom a rovnako mu bola odňatá možnosť podať odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej, keďže mu toto rozhodnutie nikdy nebolo doručené.

c) Rozhodnutie najvyššieho súdu č. k. 5 MObdo 1/2011 z 30. júna 2011, nerešpektujúce nálež ústavného súdu č. k. III. ÚS 58/2010, je svojvoľné.

d) K namietanému porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo tým, že počas 14 rokov nebola vec sťažovateľa právoplatne skončená. Za právoplatne skončené nemožno považovať konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 36 CbR 14/2008, keď konajúci súd úmyselne nepredvolá účastníkov konania na pojednávanie a rozhodnutie vo veci samej doručí do nesprávnej elektronickej schránky. Napriek konštatovaniu ústavného súdu (nález vo veci č. k. III. ÚS 84/2019), že v konaní vedenom pod sp. zn. 36 CbR 14/2008 došlo a dochádza k priet'ahom, okresný súd viac ako dva roky vec neprejednal a podľa postupu súdu tak ani v dohľadnej dobe nedôjde.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K napadnutému uzneseniu okresného súdu:

4. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

5. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v civilnom sporovom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané (m. m. IV. ÚS 303/04).

6. Sťažovateľ v obsahu ústavnej sťažnosti uvádza, že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podal odvolanie, o ktorom nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

7. Ústavný súd si uvedené tvrdenie sťažovateľa preveril a v rámci prípravy na predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie 14. mája 2020. Spis v predmetnej veci spolu s odvolaním bol krajskému súdu predložený 25. januára 2022, kde sa nachádza aj v čase rozhodovania ústavného súdu o tejto ústavnej sťažnosti.

8. Ak za tejto situácie o ochrane základného práva na súdnu ochranu rozhoduje krajský súd na základe odvolania podaného samotným sťažovateľom, musí byť ústavná sťažnosť sťažovateľa

odmietnutá pre predčasnosť, pretože o ochrane ním označeného práva, ktorého vyslovenia porušenia sa v konaní pred ústavným súdom domáha, bude najprv rozhodovať odvolací súd. Ústavný súd uzatvára, že prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – krajský súd a ústavný súd (porov. *mutatis mutandis* II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obťažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu.

9. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd ústavnou sťažnosťou sťažovateľa v tejto časti meritorne nezaoberal, ale podľa zásady *ratio temporis* ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prejednanie.

III.2. K napadnutému mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora:

10. Podanou ústavnou sťažnosťou sťažovateľ namieta porušenie práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora.

11. Záonné predpoklady na podanie mimoriadneho dovolania upravoval § 243e a nasl. Občiansky súdny poriadok. Z týchto ustanovení jednoznačne vyplýva, že ide o mimoriadny opravný prostriedok, využitie ktorého ako procesného inštitútu patrí do výlučnej dispozičnej právomoci generálneho prokurátora.

12. Ústavný súd, pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, poukazuje na to, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) sú „výsledkové“ práva, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry ESĽP (napr. *Komanický c. Slovenská republika*, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a ESĽP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Vo veci sťažovateľa o napadnutom mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora rozhodol najvyšší súd v poradí druhým uznesením č. k. 5 MOBdo 1/2011 z 30. júna 2011, ktorým po druhýkrát zrušil rozhodnutie okresného súdu z 30. marca 2009 a nariadil mu vec znova prejednať.

14. Skutočnosť, že generálny prokurátor využil svoje oprávnenie podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu mimoriadne dovolanie, nemožno považovať za ústavne relevantný zásah do podstaty základného práva na spravodlivý proces, pretože mimoriadne dovolanie ako také nemá účinky, ktoré by boli spôsobilé porušiť práva sťažovateľa. Zo samotného využitia oprávnenia generálneho prokurátora podať tento mimoriadny opravný prostriedok ešte nevyplýva, že mu dovolací súd musí nutne vyhovieť. Je na dovolacom súde, aby posúdil dôvodnosť jeho uplatnenia, a až také rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým by mimoriadnemu dovolaniu generálneho

prokurátora vyhovelo, by mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľa. Ústavná sťažnosť sťažovateľa vrátane námietok prezentovaných sťažovateľom mala z tohto dôvodu smerovať proti uzneseniu najvyššieho súdu, ktorý opodstatnenosť mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora posudzoval a rozhodol o ňom.

15. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti tak dospel k záveru, že medzi napadnutým mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. V závere ústavný súd dodáva, že hoci sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti argumentuje aj svojvoľnosťou uznesenia najvyššieho súdu č. k. 5 MOBdo 1/2011 z 30. júna 2011 a rovnako aj prietiahmi v konaní vedenom na okresnom súde, toto nepremietol do návrhu na rozhodnutie (sťažnostného petitu), v ktorom sa celkom zreteľne domáha vysloviť porušenie svojich práv len napadnutým uznesením okresného súdu a mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora. K tomu ústavný súd uvádza, že v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde je rozsahom a dôvodmi návrhu (ústavnej sťažnosti) viazaný. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016). Inak povedané, zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu.

17. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd porušením práv sťažovateľa vo vzťahu k rozhodnutiam, resp. iným zásahom, ktoré sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nepremietol do petitu ústavnej sťažnosti, nezaoberal a považoval ho len za súčasť jeho sťažnostnej argumentácie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu